

's-Hertogenraede

Niemand kan aan het einde van de 18de eeuw vermoeden dat de vriendelijke jongeman met zijn bruine haar en donkere ogen een keer de geschiedenis in zal gaan als de met mythen en sagen omgeven bendeleider van de Bokkerijders in de Landen van Overmaeze.

Dag in dag uit is hij met zijn baas, Chirurgheyn Wagner, in 's-Hertogenraede onderweg naar de zieken. De een heeft een drankje nodig, de ander een kompres of een verband. Sommigen hebben zelfs een aderlating nodig om het vuile bloed te laten wegvloeien.

Joseph Kirchhoffs, de jongere broer van Baltus Kirchhoffs, schoenmaker uit Mercksteyn en van Peter Kirchhoffs, koster uit Hoengen, doet ook niets bijzonders om verdacht te worden van vreemde zaken. Voor zijn ouders is hij een fatsoenlijke zoon, voor zijn baas Wagner is hij een uitstekende leerling en voor de pastoor in 's-Hertogenraede is hij een vrome christen. Maar toch broeit er iets in het hoofd van Joseph.

Op het moment dat de Oostenrijkers de baas zijn in de Zuidelijke Nederlanden, drijft de drang naar wetenschap Joseph naar een legerhospitaal van keizerin Maria Theresia in Brussel. Hij wil zich menselijk en beroepshalve ontwikkelen. Deze reis valt hem zwaar, omdat hij de eerste keer in zijn leven zijn vertrouwde omgeving moet verlaten. In Brussel ziet hij steeds het beeld van zijn liefje Anna voor zich. In gedachten ziet hij ook steeds haar donkere lokken, haar blauwe ogen en de kuiltjes in haar wangen als ze lacht.

Hij heeft zelfs het gevoel van haar arm om zijn hals, en hij hoort haar zachte stem. Dit alles gaat hem niet in de koude kleren zitten.

Iedere dag wordt zijn heimwee naar zijn liefde en 's-Hertogenraede groter. Op dit moment vervloekt hij zijn ooit genomen beslissing om naar Brussel te gaan. Zijn gedachten zijn, bij alles wat hij doet, bij zijn liefde Anna in *Kirchroa*.¹

Op een gegeven moment komt daar verandering in. Joseph hoort van een sergeant dat er een wagentransport met genezen verklaarde soldaten naar *Mestreech*² vertrekt. Dat lijkt hem een mooie kans om even naar 's-Hertogenraede terug te keren. Hij meldt zich bij de Chirurgheyn van de Staf en verzoekt hem om met het militaire ziekentransport mee te mogen gaan. Hij wil graag voor een paar dagen zijn ouders en zijn verloofde bezoeken. Bovendien heeft hij nog het een en ander te doen in 's-Hertogenraede. De Chirurgheyn van de Staf gaat akkoord, zodat Joseph op een mooie lentedag in Kirchroa voor de deur van de ouders van zijn liefde staat.

Hij trekt aan de bel en wacht met blijdschap. Als de moeder van Anna de deur opent, ontsnapt haar een kreet alsof er een groot ongeluk is gebeurd. Dan gilt ze dat Joseph voor de deur staat. Daaraan had niemand kunnen denken. Ze laat hem binnen en brengt hem naar de salon. Binnen een paar seconden zitten zijn liefde Anna en haar broers en zussen ook in de salon. Honderden vragen heeft de familie voor Joseph, want ze interesseren zich voor alles. Na twee uur vragen beantwoorden is het voor Joseph genoeg geweest. Hij zegt dat hij nu wel klaar is met vertellen. Bovendien heeft hij nog andere plannen. Hij moet ook nog naar zijn ouders. Hij neemt afscheid en zegt dat hij tegen het vallen van de avond Anna zal komen ophalen voor een wandeling.

Joseph is 's avonds netjes op tijd om Anna af te halen. Na het nodige gepreek van de moeder van Anna, wandelen de twee verliefden naar de *Hertogvievver*.³ Die vijver is eigenlijk alleen maar een lang, uitgestrekt waterbassin met een adellijke naam. Het water is omzoomd met bomen, struiken en massa's riet. Ook liggen er een paar omgezaagde dikke beukenstammen die ontdaan zijn van hun

kruin. Joseph wil op een van die stammen gaan zitten. Hij moet Anna iets laten zien waarop ze zich kan verheugen. Ze vraagt zich af wat dat dan wel niet moet zijn. Joseph rommelt even in zijn jaszak en haalt er een lederen portefeuille uit. In de portefeuille zit een perkamentblad. Als hij het perkamentblad uit de portefeuille haalt, blijkt het een getuigschrift te zijn van zijn opleiding tot Chirurgheyn. Hij wilde het getuigschrift al eerder aan Anna laten zien, maar er was toen geen tijd voor. Ze mag het getuigschrift lezen. Anna kijkt er eens naar en zegt dan dat ze geen *Duutsj*⁴ kan lezen. Joseph moet het haar dus maar voorlezen. Ze heeft bij de koster van de pastoor van Kirchroa alleen maar met Brabantse documenten gewerkt, omdat Brabants de voertaal is in de Landen van Overmaeze. Joseph pakt het blad en zal het voorlezen en vertalen. De inhoud heeft betrekking op zijn goede manieren, zijn opleiding in Brussel en bij Chirurgheyn Wagner in 's-Hertogenraede. Het perkament is voorzien van een datum en ondertekend door vier personen.

“Herzogenrath, 13 Mai 1743

Johannes Jacobus Wagner, Chyrurghen der Stadt Herzogenrath.

H. Thyssen, Burgermeister der Stadt Herzogenrath.

Joes De La Haye, Magistraat der Stadt Herzogenrath.

*W. Panhuysen, Schöpfen der Stadt Herzogenrath.*⁵”

Nadat Joseph klaar is met voorlezen, zegt Anna dat Wagner hem een heel goed getuigschrift heeft afgegeven. Ze wil ook weten wat de heren in Brussel van zijn werk in het Keizerlijk-Koninklijk Infanterie Regiment vinden. Joseph zegt dat de Overste in Brussel hem roemt voor zijn voortreffelijke werkzaamheden als assistent-Chirurgheyn in het veldhospitaal. In het getuigschrift is hij vol lof over Joseph. Hij schrijft dat Joseph het nog ver zal brengen als hij zo ijverig blijft. Anna vraagt of Joseph al Chirurgheyn is. “Zo snel gaat dat niet,” zegt Joseph. Want hij is nog niet zo lang onderofficier in het Oostenrijkse leger. Pas een paar maanden geleden is hij bevorderd tot onderofficier bij het Keizerlijk-Koninklijk Infanterie Regiment Hertog Karel van Lotharingen. Binnen twee jaar hoopt Joseph dat hij officieel wordt benoemd tot Chirurgheyn. Als het zover is, komt hij terug naar 's-Hertogenraede en trouwt hij met